

The Gleaner

Vol 2 (1964)

Λιθογραφίες από ένα αθησαύριστο έντυπο του Π. Δ. Στεφανίτση

Σπύρος Ι. Ασδραχάς

doi: [10.12681/er.9625](https://doi.org/10.12681/er.9625)

Copyright © 2016, Σπ. Ι. Ασδραχάς

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

To cite this article:

Ασδραχάς Σ. Ι. (2016). Λιθογραφίες από ένα αθησαύριστο έντυπο του Π. Δ. Στεφανίτση. *The Gleaner*, 2, 78–79. <https://doi.org/10.12681/er.9625>

ΛΙΘΟΓΡΑΦΙΕΣ ΑΠΟ ΕΝΑ ΑΘΗΣΑΥΡΙΣΤΟ ΕΝΤΥΠΟ ΤΟΥ Π. Δ. ΣΤΕΦΑΝΙΤΣΗ

Στὸ λευκαδίτη γιατρὸ καὶ ἀγωνιστὴ τοῦ 21 Πέτρο Δ. Στεφανίτση (1792 - 1863) προσγράφονται δύο λανθάνοντα ἔντυπα, ἓνα τοῦ 1836 σχετικὸ μὲ τὴν πολιορκία τοῦ Μεσολογγίου καὶ ἓνα τοῦ 1839 ἀναφερόμενο στὸ πολιτικὸ νοσοκομεῖο τοῦ Ναυπλίου. Σύμφωνα μὲ πληροφορία τοῦ Γ. Λαδᾶ, τὸ δεύτερο ἔντυπο ἦταν σχ. 8ου μὲ χρωματιστὸ ἐξώφυλλο καὶ μὲ πίνακες ἐκτὸς κειμένου στὸ τέλος: νομίσματα καὶ χαρτονομίσματα τοῦ Καποδίστρια καὶ μιὰ ὀλοσέλιδη προσωπογραφία του. Ὁ Γ. Λαδᾶς, ποὺ γινώριζε τὸ ἔντυπο ἀπὸ αὐτοψία δὲν ἀναγράφει στίς πληροφορίες του οὔτε τὸν τίτλο οὔτε τὸν ἀριθμὸ τῶν σελίδων τοῦ βιβλίου¹.

Στὴ συλλογὴ Κ. Θ. Δημητρά ὑπάρχει ἓνα λιθογράφο φύλλο διαστάσεων πλ. 0,400 X μ. 0,535 μὲ τὶς ἀκόλουθες παρκατάσεις (βλ. πίν. 2,3) :

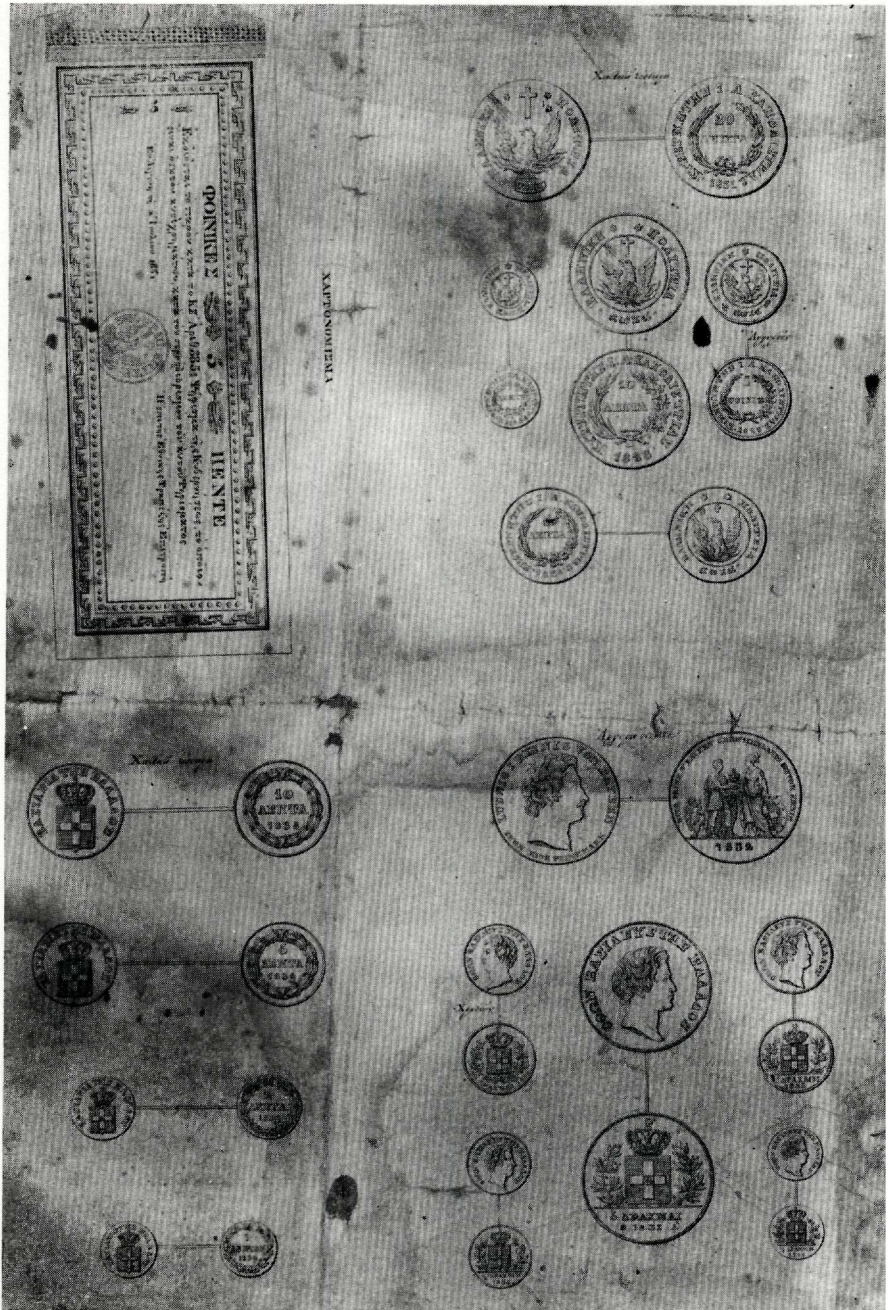
1. Γιὰ τὸν Π. Δ. Στεφανίτση βλ. Γ. Σκληρός, *Ὁ εὐεργέτης τῆς Σχολῆς Πέτρος Στεφανίτσης*, «Ἐβδομηκονταπενταετηρὶς τῆς Ριζαρείου Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς 1844-1919», Ἀθήνα 1920, σ. 423-5· Α. Δ. Λιγνάδης, *Πέτρος Στεφανίτζης*, «Νέον Ἀθήναιον», 2 (1957), σ. 55-70 (ὅπου καὶ σχετικὴ βιβλιογραφία)· Χ. Γ. Εὐαγγελάτος, *Ἱστορία τοῦ Μεσολογγίου*, Ἀθήνα 1959, σ. 302-3· Κ. Κώνστας, *Πέτρος Στεφανίτζης*, ἐφ. «Καθημερινή» (25-4-1959) ὁ ἴδιος, *Γιατροί, νοσοκομεῖα, ἀρρώστειες στὸ ἐπαναστατημένο Μεσολόγγι*, «Νέα Ἑστία», 65 (1959), σ. 528-9. Γιὰ μιὰ χρησιμολογικὴ ἔκδοση τοῦ Στεφανίτση στὰ 1838 (Γκίνης-Μέξας, *Ἑλληνικὴ Βιβλιογραφία*, ἀρ. 3049), βλ. Ν. Α. Βέης, *Περὶ τοῦ ἱστορημένου χρησιμολογίου*, «Byzantinisch-Neugriechische Jahrbüher», 13 (1936-7), σ. 15-6, 20· Α. Κομίνης, *Παρατηρήσεις εἰς τοὺς*

χρησιμολογίου Λέοντος τοῦ Σοφοῦ, «Ἐπετηρὶς τῆς Ἑταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν», 30 (1960), σ. 404. Γιὰ τὸ βιβλίον τοῦ Στεφανίτση σχετικὰ μὲ τὸ Μεσολόγγι ἔχει κάμει λόγο ὁ Φ. Μιχαλόπουλος, *Ὅταν εἰς τὸ Μεσολόγγι ἐμπήκαν οἱ Τοῦρκοι*, ἐφ. «Ἐλευθερία» (29.4.1956) καὶ κυρίως: *Οἱ τελευταῖες στιγμὲς τοῦ Μεσολογγίου*, Ἀθήνα 1957, ὅπου (σ. 13) ἀναγράφει ἔτσι τὸν τίτλον τοῦ βιβλίου: *Ἀπὴ καὶ μεμαρτυρημένη ἔκθεσις κ.τ.λ. ἐν Ναυπλίῳ 1836*. Τὶς πληροφορίες τοῦ Λαδᾶ γιὰ τὸ ἔντυπο τοῦ 1839 τὶς καταχωρίζει ὁ Λιγνάδης, ἔ.ἀ., σ. 69· σχετικὰ μὲ τὰ ἔντυπα αὐτὰ πβ. Σπ. Ι. Ἀσδραχᾶς, *Τὸ βιβλίον τοῦ Π. Δ. Στεφανίτση γιὰ τὸ Μεσολόγγι*, «Αἰτωλικὰ Γράμματα», 1 (1960), σ. 113-5 καὶ Α. Δ. Λιγνάδης, *Συμπλήρωμα περὶ Πέτρον Στεφανίτζην*, «Νέον Ἀθήναιον», 4 (1963) 129 κέ.

(1) Προσωπογραφία τοῦ Καποδίστρια με τὴν ἔνδειξη : ΚΟΜΗΣ Ι. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ | ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ | Γεννηθεὶς 1776 ἐν Κερκύρα | Δαπάνη π.Δ.Σ. (2) ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ ΧΑΡΤΟΝΟΜΙΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΦΡΑΓΙΔΕΣ [παράσταση τοῦ φοίνικα με ἡμικυκλικὴ ἐπιγραφή : ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ] | ΤΟΥ ΚΥΒΕΡΝΗΤΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ | Ι. Α. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ | ΑΘΗΝΑΙ | ΔΑΠΑΝΗ | Π. Δ. ΣΤΕΦΑΝΙΤΣΗ | Ἰατροῦ Λευκαδίου | Ἐκ τῆς Βασιλικῆς Λιθογραφίας | Λιθογ. ὑπ' Ἀ. Φόρστερ. (3) Πανομοίωτυπα καὶ τῶν δύο ὄψεων νομισμάτων : τεσσάρων χαλκῶν τῶν 20 λεπτῶν (ἔκδ. 1831), τῶν 10 λ. (ἔκδ. 1828), τῶν 5 λ. (ἔκδ. 1830) καὶ τοῦ 1 λεπτῶ (ἔκδ. 1828)· ἑνὸς ἀργυροῦ φοίνικα (ἔκδ. 1828). (4) Πανομοίωτυπο χαρτονομίσματος τῶν 5 φοινίκων (ἔκδ. α' Ἰουλίου 1831). (5) Προσωπογραφία τοῦ Ὁθωνα με τὴν ἔνδειξη : ΟΘΩΝ Α' | ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ | Γεννηθεὶς τῇ 20 Μαΐου 1815 ἔτ. π. | Δαπάνη π.Δ.Σ. | (6) ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΦΡΑΓΙΣ | ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΑΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ [θυροεὸς] | ΟΘΩΝΟΣ Α' | ΑΘΗΝΑΙ | ΔΑΠΑΝΗ | Π. Δ. ΣΤΕΦΑΝΙΤΣΗ | Ἰατροῦ Λευκαδίου | Ἐκ τῆς Βασιλ. Λιθογραφίας | Λιθογ. ὑπ' Ἀ. Φόρστερ. (7) Πανομοίωτυπα καὶ τῶν δύο ὄψεων νομισμάτων : πέντε ἀργυρῶν τῶν 10 μάρκων (ἔκδ. 1832), τῶν 5 δρχ. (ἔκδ. 1833), τῆς 1 δρχ. (ἔκδ. 1833), τῆς 1/2 δρχ. (ἔκδ. 1834), τοῦ 1/4 δρχ. (ἔκδ. 1833)· καὶ ἑνὸς χρυσοῦ 20δράχμου (ἔκδ. 1833). (8) Πανομοίωτυπα καὶ τῶν δύο ὄψεων τεσσάρων χαλκῶν νομισμάτων : τῶν 10 λεπτῶν (ἔκδ. 1838), τῶν 5 λ. (ἔκδ. 1839), τῶν 2 λ. (ἔκδ. 1839) καὶ τοῦ 1 λ. (ἔκδ. 1839).

Εἶναι φανερὸ ὅτι ἀπὸ τεχνικῆ πλευρᾶ αὐτὸ τὸ φύλλο ἐκφράζει ἕνα στάδιο τῆς εἰκονογράφησης τοῦ βιβλίου : τὰ φύλλα, κομμένα, ἔδωσαν τίς ἐκτὸς κειμένου εἰκόνες τοῦ βιβλίου τοῦ Στεφανίτση, στὸ ὁποῖο ἀναφέρονται οἱ πληροφορίες τοῦ Λαδᾶ. Ἔτσι, ἀπὸ τῆ διασταύρωση τῶν δύο στοιχείων ἐξακριβώνουμε πληρέστερα τὴ μορφή τοῦ λανθάνοντος αὐτοῦ ἐντύπου τοῦ Στεφανίτση καὶ βρίσκουμε πρόσθετο λόγο γὰ τὸ διαχωρίσουμε ἀπὸ τὸ ἐντυπο γιὰ τὴν πολιορκία Μεσολογγίου, πού καὶ γιὰ κείνο εἴμαστε ἀνεπαρκῶς πληροφορημένοι.

Σπύρος Ι. Ἀσδραχᾶς

Πίν. 2. Τὸ λιθόγραφο φύλλο ἀπὸ τὸ ἀθησαύριστο ἔντυπο τοῦ Π. Δ. Στεφανίτση

Σπ. Ι. 'Ασδραχᾶ, ΛΙΘΟΓΡΑΦΙΕΣ ΑΠΟ ΕΝΤΥΠΟ ΤΟΥ Π. Δ. ΣΤΕΦΑΝΙΤΗ

Πίν. 3. Τὸ λιθόγραφο φύλλο ἀπὸ τὸ ἀθησαύριστο ἔντυπο τοῦ Π. Δ. Στεφανίτη